

# JOCUL DETERMINANȚILOR ÎN DEZVOLTAREA ECONOMICĂ A SPAȚIULUI RURAL

## GAME OF THE FACTORS IN ECONOMIC DEVELOPMENT OF RURAL AREA

**ȘTEFAN GAVRIL<sup>1</sup>, TOMA DINU<sup>2</sup>,  
FÎNTÎNERU GINA<sup>2</sup>, VOLLOCNS ELENA<sup>3</sup>**

<sup>1</sup> Universitatea de Științe Agricole și Medicină Veterinară Iași,

<sup>2</sup> Universitatea de Științe Agricole și Medicină Veterinară București

<sup>3</sup> Universitatea de Științe Agricole și Medicină Veterinară Timișoara

**Abstract.** *The economical reality of Romania after 1990 has marked important quantitative and qualitative changes in order to fulfil the principles of market economy. In this context, the main objective of the present paper is to design rural development strategies starting with the diagnosis analysis of the area in order to establish the most important measures which will constitute the basis of the concrete actions confirmed with the rural development projects. Within the diagnosis analysis, after establishing the rural space issue from Dorna area, there are identified the issues dealing with the future area development (first the difficulties, constraints, weaknesses) and it is formulated the possible main strategies. All this elements are discussed concerning with game of the factors in economic development of rural area .*

**Key words:** *factors, rural area, strategies, development, projects*

Obiectivul prezentului studiu este evaluarea factorilor economici care contribuie la creșterea produsului intern brut la nivel regional, respectiv răspunsul la întrebarea: **care sunt factorii care au efectul multiplicator cel mai bun în creșterea economică a spațiului rural?**

Fundamentarea răspunsului la această întrebare s-a efectuat pe baza unui studiu de caz efectuat în Bazinului Dornelor. Depresiunea Dornelor face parte din nordul Carpaților Orientali, este situată la circa 900 m altitudine și are o suprafață de 222,194 km<sup>2</sup>.

### MATERIAL ȘI METODĂ

Metoda de cercetare utilizată pentru evaluarea determinantilor dezvoltării spațiului rural a fost - **analiza diagnostic**. În acest sens, s-a optat pentru metodologia standard care se aplică tuturor țărilor membre Uniunii Europene și țărilor asociate care se pregătesc să devină membre cu drepturi depline. Metodologia standard cuprinde un set de 7 criterii de analiză: **fizico-geografice, demografice, economice, locuința și modul de locuire, echiparea tehnică a localităților, criterii sociale și ecologice**.

Criteriile au fost operaționalizate prin intermediul unui set de 45 de indicatori care au permis evaluarea determinantilor care favorizează sau frânează dezvoltarea spațiului rural din Bazinul Dornelor.

**Pentru a evalua determinantii care contribuie la creșterea PIB-ului și a surprinde relația dintre sectoarele economice (jocul determinantilor), sa căutat răspunsul la următoarele întrebări:**

- care factor joacă rolul de a amorsa dezvoltarea unui sector economic?;
- care sector economic are efect multiplicator mai mare asupra dezvoltării economice (care sector acționează ca un sâmbure de dezvoltare)?.

În acest sens au fost utilizate metodele OLS (ordinary least sau metoda celor mai mici pătrate) și TSLS (two stage least square sau metoda celor mai mici pătrate în două etape). Produsul intern brut ( $y$ ), a fost definit ca o funcție de inputuri primare, în principal capital ( $k$ ) și muncă ( $L$ ). Prin urmare, outputul oricărui sector poate fi definit ca o funcție de capital și muncă utilizate în sectorul respectiv, la un moment dat:

$$Y_{j,i} = F(k_{j,i}, L_{j,i}) = j \text{ agricultură} = \text{industrie}$$

În aceste modele, capitalul și munca sunt presupuse ca fiind mobile între sectoare și această mobilitate determină o rată de creștere diferită printre sectoare.

Principalele variabile utilizate au fost:

- PIB-ul agricol (Inpibagr);
- PIB-ul industrial (Inpibind);
- PIB-ul din transporturi (Inpibtrans);
- Forța de muncă ocupată în agricultură (InFMA);
- Forța de muncă ocupată în industrie (InFMI);
- Formarea brută de capital (InFBC);
- Fonduri fixe – agricultură (InFfiseagr);

## REZULTATE ȘI DISCUȚII

Conform reperelor metodologice prezentate, investigația a condus la următoarele rezultate:

$$\begin{aligned} \ln \text{PIB}_{\text{agricol}} = & 0,301 \ln \text{FBC} - 0,446 \ln \text{FMA} - 0,297 \ln \text{PIB}_{\text{ind}} + 0,473 \ln \text{PIB}_{\text{trans}} + \\ & (3,153) \quad (-1,977) \quad (-1,619) \quad (3,153) \\ & + 0,152 \text{ dummy} + 4,289 C - 0,253 AR(1) \\ & (1,815) \quad (1,630) \quad (-0,811) \end{aligned}$$

$$R^2 = 0,80$$

$$DW = 2,13$$

$$\begin{aligned} \ln \text{PIB}_{\text{industrial}} = & 0,430 \ln \text{PIB}_{\text{trans}} + 0,135 \ln \text{PIB}_{\text{agricol}} + 0,158 \ln \text{FBC} + \\ & (0,995) \quad (1,464) \quad (1,725) \\ & + 0,096 \ln \text{FMI} + 0,016 \text{ dummy} + C - 0,253 AR(1) \\ & (1,815) \quad (1,630) \quad (-0,811) \end{aligned}$$

$$R^2 = 0,94$$

$$DW = 1,73$$

Rezultatele obținute arată că în cadrul spațiului rural analizat există diverse elemente valoroase (factori favorizanți) cum ar fi: **larg evantai de resurse naturale** (în principal resurse minerale ale subsolului, vegetație forestieră, suprafețe agricole cu calități productive care permit dezvoltarea zootehniei, elemente valoroase ale mediului natural); **potențial uman; potențialul forestier; rezervații și monumente ale naturii; peisaj special și valori patrimoniale** (istorice, culturale, arhitecturale și etnografice); **experiența locală în creșterea animalelor, artizanat, mestesuguri și agroturism.**

De asemenea investigarea spațiului rural pe baza celor șapte criterii a permis detectarea problemelor sectoriale majore caracteristice întregii zone. Principalele probleme sunt: continuarea depopulării și accentuarea dezechilibrelor demografice; diversificarea redusă a activităților economice: economia celei mai mari părți a localităților este bazată exclusiv pe agricultură și silvicultură; situația locuințelor este slabă pentru circa 38% din populație, ex: alimentarea cu apă este insuficientă și inadecvată – 57% din locuitorii comunelor nu beneficiază de un sistem de alimentare cu apă din rețeaua publică; situația precară a drumurilor; degradarea pădurilor, în principal printr-o despădurire necontrolată.

Rezultatele estimărilor făcute cu TSLS (metoda celor mai mici pătrate în două etape), atât pentru PIB-ul agricol, cât și pentru PIB-ul industrial, sunt prezentate în tabelul 1.

*Tabelul 1*

**Estimări obținute cu ajutorul metodei TSLS**

| PIB-ul agricol                        |                 | PIB-ul industrial                     |                 |
|---------------------------------------|-----------------|---------------------------------------|-----------------|
| Capital                               | 0,475 (2,208)   | Capital                               | 2,365 (2,124)   |
| Forța de muncă ocupată în agricultură | -0,429 (-1,976) | Forța de muncă ocupată în agricultură | 2,847 (1,867)   |
| PIB-ul industrial                     | -0,829 (-1,976) | PIB-ul industrial                     | 1,511 (1,804)   |
| PIB-ul din transporturi               | 1,189 (2,234)   | PIB-ul din transporturi               | -1,404 (-1,131) |
| Termenul liber                        | 2.440 (0,522)   | Termenul liber                        | -6,476 (-1,240) |
| Dummy                                 | 0,366 (1)       | Dummy                                 | 0,744 (1,818)   |
| R <sup>2</sup> , DW                   | 0,67; 1,96      | R <sup>2</sup> , DW                   | 0,65; 2,10      |

Se poate conchide că capitalul (+2,293) reprezintă principalul factor de creștere a PIB-ului, urmat de managementul utilizării resurselor (+0,0363). Variabila „forța de muncă” (-0,109) afectează și ea pozitiv creșterea PIB-ului, însă este de remarcat gradul ei de semnificație statistică mai redus. De remarcat faptul că valoarea coeficientului variabilei forța de muncă ocupată în agricultură, a rezultat în fiecare ecuație estimată cu semn negativ, ceea ce înseamnă că o creștere a forței de muncă în agricultură nu mai este justificată, din moment ce această creștere nu mai poate contribui la creșterea PIB-ului agricol.

Astfel putem afirma că, creșterea PIB este influențată în primul rând de capital și management, iar legăturile dintre agricultură și industrie sunt în defavoarea agriculturii. Prin urmare, sectorul industrial beneficiază mai mult din relația industrie-agricultură.

Rezultatele obținute indică faptul că dezvoltarea agricolă nu trebuie încetinită în favoarea concentrării resurselor pentru dezvoltarea industrială. Încurajând dezvoltarea industrială prin intermediul creșterii sectorului agricol, poziția sărăciei rurale poate fi îmbunătățită, asigurându-se condiții pentru o dezvoltare durabilă.

## CONCLUZII

a. Principalul factor de creștere a PIB-ului în zona cercetată este capitalul (+2,293) , urmat de managementul utilizării resurselor (+0,0363). Variabila „forța de muncă” (-0,109) afectează și ea pozitiv creșterea PIB-ului, însă cu un ritm mult mai scăzut.

b. Dintre ramurile economice influența pozitivă mai mare asupra PIB-ului total, o are agricultura (PIB-ul agricol = +0,135) comparativ cu industria (PIB-ul industrial = -0,297). Prin urmare, sectorul industrial beneficiază mai mult din relația industrie-agricultură, respectiv creșterea agricolă merita poziții prioritare din moment ce creșterea din acest sector ajută ca sectorul industrial și al serviciilor să crească și mai repede (efectul multiplicator este mai mare de la agricultură la industrie și servicii și, nu invers).

## BIBLIOGRAFIE

1. **Gavrilescu, D. ,1998** - *Economii rurale locale-dimensiuni și perspective*. Ed. AGRIS, București.
2. **Mitrache, Șt., 2000** - *Dezvoltare durabilă rurală*. Ed. Planeta, București.
3. **Ștefan, G. și colab., 2000** - *Economie rurală*. Note de curs, USAMV Iași.
4. \* \* \* – *Date statistice* – comunele din Bazinul Dornelor.